

**LOKALER LEHRPLAN
DEUTSCHE SPRACHE UND
LITERATUR FÜR DEN
ZWEISPRACHIGEN
NATIONALITÄTENUNTERRICH
1–4. JAHRGANG**

**HELYI TANTERV
KÉTNYELVŰ NEMZETISÉGI
NÉMET NYELV ÉS IRODALOM
1-4. ÉVFOLYAM**

Für die deutsche Nationalität in Ungarn sind die Sprache und Kultur grundlegende Voraussetzungen für den Erhalt und die Stärkung der Identität. Da seit Jahrzehnten ein fortgeschrittener Assimilationsprozess zu verzeichnen ist, kommt den Erziehungs- und Bildungseinrichtungen bei der Sprach- und Identitätsvermittlung eine Schlüsselposition zu. Die Bildung geht über die individuelle Verfügbarkeit über praktisches und verwertbares Wissen und Können und die Beherrschung elementarer Kulturtechniken hinaus. Die Bildung ist auch die Befähigung zu wertgeleitetem Handeln, das sich im individuellen Bereich unter anderem durch Selbstbestimmung, durch Urteils- und Kritikfähigkeit, durch Aufgeschlossenheit für Wissenschaft und Kunst und durch die Bereitschaft zur Erbringung von Leistung im Rahmen der jeweiligen individuellen Disposition kennzeichnet. Dieses Bedingungsgefüge eröffnet den Weg für ein Leben in Selbstverantwortung. Im Sinne der Konzeption des lebenslangen Lernens sind der Erhalt und der Ausbau eines durchgehenden und erreichbaren Bildungsangebots die wichtigste Zielsetzung der ungarndeutschen Nationalität. Mit dem Angebot der Bildung in den Nationalitätensprachen korrespondiert aber auch die Verpflichtung für die Angehörigen der deutschen Nationalität, es in allen Lebensphasen zu nutzen und aktiv zu gestalten. Die Kenntnis der deutschen Sprache auf einem hohen Niveau, die Pflege örtlicher Dialekte und Traditionen, die Kenntnis und die Auseinandersetzung mit ungarndeutscher Geschichte und Gegenwart sind zusammen mit der Kenntnis der modernen kulturellen Landschaften des deutschen Sprachraums unverzichtbare Elemente ungarndeutscher Identität. In unserer modernen Welt ist das Lernen durch menschliche Kontakte genauso wichtig, wie das Erschließen von Wissen und Informationen, sowie die Entwicklung von Handlungsstrategien. Das anzueignende Wissen hat sich an seiner Relevanz für die jetzige oder zukünftige Lebenspraxis zu messen. Daher soll die zentrale Aufgabe unseres Bildungswesens die Vermittlung aktuellen und vielfältig verwertbaren sprachlichen, sachlichen und sozialen Wissens und Könnens sein. Über die nationalen und europäischen bildungspolitischen Zielsetzungen hinaus zeugt die immer stärkere Vernetzung aller Lebensbereiche, sei es wirtschaftlich, kulturell oder privat davon, dass Leben in Europa die Kenntnis mehrerer Sprachen erfordert. Für die Nationalitäten in Ungarn ist das von ausschlaggebender Bedeutung, da sie im Besitz zweier Muttersprachen sind. Es muss in Betracht gezogen werden, dass infolge der bereits erwähnten Assimilation die Bildungseinrichtungen nicht auf die von zu Hause mitgebrachten Sprachkenntnisse der Schüler bauen können. Die Nationalitätensprache und Literatur kann also nicht als Muttersprache betrachtet werden. Um den Unterricht erfolgreich gestalten zu können, muss sich diese veränderte Situation in den Kompetenzen und Inhalten widerspiegeln. Die Aufgabe des Fachs „Deutsche Sprache und Literatur“ ist u.a. die Wiederherstellung der „verlorenen“ Muttersprache. Diese Zielsetzung wirkt sich auf die didaktisch-methodische Herangehensweise aus: der Unterricht im Fach „Deutsche Sprache und Literatur“ muss sich in den Bereichen Methodik und Kompetenzentwicklung der Mittel des Fremdsprachenunterrichts bedienen. Die Inhalte werden durch die ausdrückliche Berücksichtigung spezifischer Nationalitätenaspekte bestimmt. Grundlegende Aufgabe der Erziehung in der Muttersprache ist die Entwicklung der sprachlichen Handlungsfähigkeit, damit die Schüler ihrem Alter gemäß über ein Instrumentarium mündlicher und schriftlicher Ausdrucksmittel verfügen und diese anwenden. Ihre Kenntnisse im Leseverstehen und in der Textproduktion ermöglichen ein bewusstes Anwenden der verbalen und nonverbalen Kommunikation, sowie das Verstehen, Interpretieren und Bearbeiten verschiedener (linearer und nichtlinearer) Texte. Im Besitz all dieser Komponenten können sie auch übertragene Bedeutungen verstehen und reflektieren. Die

Erziehung in der Muttersprache und Literatur ist als eine untrennbare Einheit zu betrachten. Die Erziehung in der Literatur bedeutet aber nicht nur die Wissens – und Wertevermittlung durch die literarischen Werke, bzw. die Erziehung zum Leser, sondern auch die Konfrontation mit grundlegenden Fragen des Lebens und der Umwelt; wodurch die Kontinuität und ständige Erneuerung der Kultur, das Verstehen und Nachvollziehen gesellschaftlicher Probleme, sowie der Ausdruck und die Akzeptanz von Verschiedenheit gesichert werden. Literarische Werke und Themen des Alltagswissens entwickeln das logische und ethische Denken, die Fähigkeit Erlebnisse aufzuarbeiten und zu bewahren und tragen dazu bei, dass sich in den Schülern das Bedürfnis entwickelt, Traditionen anzunehmen und zu gestalten. Das Fach „Deutsche Sprache und Literatur“ knüpft in seinen Zielsetzungen und Inhalten an folgende Bildungsbereiche an: Ungarische Sprache und Literatur, Fremdsprachen, Künste, Mensch und Gesellschaft und Informatik.

1–2. évfolyam

Az általános iskola alsó tagozatán a német nyelv és irodalom tantárgy elsődleges célja a német nyelvű kommunikációs képességek fejlesztése, és az ehhez elengedhetetlen ismeretek elsajátíttatása. Az anyanyelvi képességek fejlesztése nem csak cél, hanem eszköz is a személyiség harmonikus fejlődéséhez, a kognitív és érzelmi fejlődéshez, valamint mindezek katalizátora is egyben.

Az anyanyelvi nevelésnek kisiskolás korban is alapvető szerepe van a kulcskompetenciák kialakításában, fejlesztésében, mert erre építve, ez által válik lehetővé a kultúra aktív befogadása, a társas-társadalmi érintkezés, az identitás kialakulása, az önálló ismeretszerzés és a tanulás.

A német nyelv és irodalom tantárgy további fontos feladata a szóbeli és az írásbeli kommunikáció önálló és kreatív, integrált használatának elsajátíttatásához szükséges alapvető képességek intenzív fejlesztése, a modern társadalom különféle színterein gyakorolt nyelvhasználati módok tanítása, illetve a nyelvhasználat változatos, adekvát, tanulói tevékenységekre épülő, folyamatos gyakoroltatása.

A kor szükségleteinek és a társadalom elvárásainak megfelelően tehát az alsó tagozaton a tantárgy középpontjába a kerettanterv–mint kiemelt területet–a beszédkészség, az olvasás-szövegértés képességének fejlesztését helyezi. Hangsúlyozni szeretnénk, hogy az olvasás és az írás képességének elsajátítása kulcs az önálló tanuláshoz, a szaktantárgyak német nyelven történő tanuláshoz, majd pedig a boldoguláshoz a mindennapi életben.

A kisiskolások az iskolai tanulmányaik megkezdésekor különféle szinten birtokolják és használják a német nyelvet. Az első iskolai években a nemzetiségi tanító feladata nem az elméleti rendszerezés, hanem a változatos és egyre magasabb szinten történő gyakoroltatás a különféle kommunikációs helyzetekben, illetve a szorongásmentes, motivált nyelvi fejlődési környezet megteremtése. A játékos, önkifejező gyakorlatok lehetőséget teremtenek a nyelvi tudatosság, a kreativitás, a másik megértésének igényére, a képességek fejlesztésére.

Az irodalmi nevelés elsődleges feladata az olvasás megszerettetése, az olvasási kedv felkeltése és megerősítése. Az irodalmi műveltség megalapozásához kisiskolás korban a szövegolvasáshoz kapcsolódó szövegelemző és értelmező együtt gondolkodás, a saját gondolatok kifejtése, egymás véleményének megismerése, valamint az esztétikai, erkölcsi értékek felfedezése, érzelmileg is megalapozott befogadása nyit utat. Mindez komoly hatást gyakorolhat az érzelmi élet, az önismeret és a társas kapcsolatok fejlődésére.

A különféle kommunikációs helyzetekhez kapcsolódó tevékenységek kedvező feltételeket teremtenek az önálló tanulás képességeinek célirányos fejlesztéséhez, az ismeretfeldolgozás technikáinak megismeréséhez és gyakorlásához.

A gyerekek az iskolába lépés előtt –szerencsés esetben– először a szűkebb

környezetükben, majd az óvodában sajátítják el a német nyelvet. A tantárgy feladata ennek a többnyire passzív nyelvtudásnak a formálása, a nyelvi tudatosság fejlesztése.

Az 1–2. évfolyam legfontosabb feladata az olvasás és az írás megtanítása, amely egyben a további anyanyelvi nevelés alapja is. Az olvasás és az írás életkornak megfelelő tudása nélkül elképzelhetetlen a tantárgyakban való továbbhaladás.

Az anyanyelvi nevelés területeit arányosan kell fejleszteni, s el kell érni, hogy a különböző területek képességfejlesztése és ismeretanyaga egységet alkosson. Kiemelt feladat a szókincs gyarapítása, a használt szavak jelentés rétegeinek, stílusértékének és különféle használatainak a megismertetése és tudatosítása, mert az anyanyelvi kommunikáció egyik feltétele a szókincs árnyalt ismerete.

A gyermeki spontán alkotóképességre és a játék örömeire alapozva kell a legkülönbébb tevékenységformákkal a hétköznapokban gyakori szövegműfajok tudatos és kreatív használatára nevelni.

Az önálló tanulás képességének megalapozásához szükséges a tanulók önálló, kreatív és magabiztos feladatvégzésének kialakítása és bátorítása. Ennek legfőbb eszköze a folyamatos, egymásra épülő és differenciált egyéni vagy csoportos tevékenységtípusok bevonása a pedagógiai folyamatba. Ugyancsak fontos az egyéni tanulási stílus alakulásának támogatása, a hatékony tanulási szokások megerősítése. Ösztönözni kell a tanulókat arra, hogy a tanórán és azon kívül is használják a különféle forrásokat.

A témakörök szerinti óraszámok évfolyamokra lebontva.

Themenkreise	Insgesamt	1. Klasse	2. Klasse
Verstehen (mündlich und schriftlich)	65	32	33
Gestaltung (mündlich und schriftlich)	32+20	26	26
Methodenkompetenz	15	8	7
Landeskunde	123+16	70	69
Sprachrichtigkeit	21	11	10
Literatur	40+8	23	25
Insgesamt	340	170	170

1. évfolyam

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegértés	Javasolt óraszám: 32
Tanulási eredmények	A hangok érthető artikulációja, helyes kiejtés. Mondatok, memoriterek elmondásakor a hanglejtés, a hangsúly helyes alkalmazása. Kommunikációs szituációk és szándék felismerése, nem verbális jelzések tartalmának felismerése.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		

<p>Érthető, artikulált beszéd, helyes kiejtést alkalmazásának kialakítása a mindennapi beszédben. Utasítások, közlések megértése, a beszédhelyzethez igazodó válaszadás. A beszédpartnerekhez alkalmazkodó, a beszédhelyzetnek megfelelő nyelvi magatartás kialakítása. Törekvés a megértésre, a megértési hibák reflexiója, korrigálása. Párbeszédés kommunikációs helyzetekben egyetértést, elutasítást egyszerű nyelvi eszközökkel kifejezni.</p>	
Fogalmak	Hangsúly, hanglejtés, ritmus, szöveg, információ, cselekmény.
Javasolt tevékenységek	<p>Különböző beszédhelyzetekben rövid párbeszédet folytatni. Élményeket néhány mondatban, összefüggően elmondani. A hallott szöveget és/vagy a kísérő szemléltető anyagokat értelmezni. képekről szóban mondatokat alkotni, tanári kérdésekre reagálni. Képeket és szemléltető anyagokat egyszerű nyelvi kifejezőeszközökkel megnevezni. Lírai, elbeszélő szövegeket előadni. Szerepjátékot alakítani.</p>

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegek alkotása	Javasolt óraszám:26
Tanulási eredmények	<p>A német nyelvű szóbeliség normáinak megismerése. A korosztálynak megfelelő kommunikáció Két vagy több mondat összekapcsolásával a gondolatok kifejeztetése.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A szöveg tárgyát, eseményeit irányított kérdések alapján, egyszerű nyelvi kifejezőeszközökkel visszaadni. Párbeszédés kommunikációs helyzetekben röviden, érthetően megnyilatkozni. A feladat megoldása során keletkezett eredményeket ismertetni. Párbeszédés kommunikációs helyzetekben egyetértésének, valamint elutasításának hangot adni.</p>		
Fogalmak	Betű, hang, írásjegy, nagybetű, kisbetű, szó, mondat, szöveg.	
Javasolt tevékenységek	<p>Adott témát kérdések alapján egyszerű nyelvi eszközökkel összefoglalni. Drámajátékban szerepet alakítani.</p>	

Témakör	A tanulási képesség fejlesztése	Javasolt óraszám: 8
Tanulási eredmények	<p>Játékos tanulásszervezési feladatokkal tanulási stratégiák kialakítása. Az önálló tanulás első lépéseinek megalapozása hagyományos és nyitott oktatási formák módszerein keresztül.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A szókinccset a tanult technikákkal (szó-vagy képkártyák, gyakorlatok, játékok használatával stb.) gyakorolni. Hallott egyszerű szövegből többszöri meghallgatás után tanári segítséggel az</p>		

<p>alapinformációkat megérteni. Információkat egyszerű nyelvi eszközökkel kifejezni. Különböző szociális és munkaformákban dolgozni, a tananyagok, taneszközök és szokásos tanulássegítő eszközök használatára vonatkozó utasításokat eredményesen alkalmazni.</p>	
Fogalmak	Információ, szókértá, rendszer.
Javasolt tevékenységek	Új lexikai anyaghoz szókértákat készíteni. Ismert tartalmakat vizualizálni. Önellenőrzést alkalmazni. Másokat a tanulásban, feladatmegértésben segíteni.

Témakör	Anyanyelvi kultúra	Javasolt óraszám: 70
Tanulási eredmények	<p>Szókért és ismeretek elsajátíttatása a tanulók mindennapjaihoz kapcsolódó témakörök alapján. A korosztálynak megfelelő tájékozottság a témakör és a résztémák kapcsán. Az ismeretek közlése mondatmodellek segítségével, a szókért elsajátítása és feldolgozása. Sikeres kommunikáció a különböző szituatív helyzetekben, páros és csoportos beszélgetés, a felnőttek és kortársak udvarias megszólítása. A szókért aktivizálása adekvát helyzetekben szemléltető eszközök segítségével.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A tanórai gyakorlatban rutinszerűnek számító kommunikációs helyzetekben részt venni és tananyagot feldolgozni. Megadott nyelvi kifejezőeszközökkel az udvariassági elvárásokat betartani. Dicséretet/jókívánságot, valamint részvétet/sajnálatot kifejezni.</p> <p><i>A. Személyes életvitel:</i> A tanuló személye, rokoni kapcsolatok: Bemutatkozás, ismerkedés. Családtagok Test és testápolás. Ruházat.</p> <p><i>B. Társadalmi élet:</i> Kapcsolatfelvétel: üdvözlés, kérés, elköszönés. Étkezés. Élelmiszerek. Terítés, étkezés kellékei. Családi ünnepek: születésnap. Mártonnap, Mikulás.</p> <p><i>C. Iskola, képzés, hivatás:</i> Iskola: helyiségek, személyzet. A tanulás kellékei. Tevékenységek az iskolában. Egyszerű játékok, énekek.</p> <p><i>D. Gazdaság, technika, környezet:</i> Saját lakóhely, lakás.</p>		

<p>Berendezési tárgyak, bútorok. Vásárlás: élelmiszerek. Természet és környezet, évszakok, idő. Állatok. <i>E. Politika és társadalom:</i> Szabályok az osztályteremben.</p>	
Fogalmak	<p>Család, családtag, test, testápolás, hobbi, születésnap, élelmiszer, étkezés, ünnep, iskola, tantárgy, osztály, foglalkozás, falu, város, lakás, vásárlás, természet, szabály. Tempó, hangerő, ritmus, hangsúly, arcjáték, köszönés, megszólítás, kérés, köszönetnyilvánítás.</p>
Javasolt tevékenységek	<p>Igaz-hamis állítások megkülönböztetni. Különböző beszédhelyzetekben rövid párbeszédet folytatni. Élményeket néhány mondatban, összefüggően elmondani. A hallott szöveget és/vagy a kísérő szemléltető anyagokat értelmezni. Szókincset memóriajátékkal, dominóval gyakorolni, elmélyíteni. Ismert tartalmakat vizualizálni. Szerepjátékok.</p>

Témakör	Ismeretek a nyelvről	Javasolt óraszám:11
Tanulási eredmények	<p>A nyelvtani ismeretek utánzásra alapuló alkalmazása a mai német nyelv normáinak megfelelően. A német irodalmi nyelv követelményeinek megfelelő kiejtés és hangsúlyozás elsajátítása.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A nyelvi kultúra fejlesztése az ismert szó szerkezetek és mondatmodellek adekvát használatával. Egyszerű morfológiai és szintaktikai struktúrák jelentését megérteni. Gyakran használt morfológiai és szintaktikai struktúrákat képezni és alkalmazni. A tanult köznyelvi szóképzést érezhető akcentus ellenére kevés hibával kiejteni és hangsúlyozni. Néhány gyakran használt kifejezést, mondókat kevés hibával kiejteni és hangsúlyozni.</p>		
Fogalmak	<p>Szó, szófaj, mondat, ragozás, szó-és mondathangsúly, hanglejtés, hangszín,</p>	
Javasolt tevékenységek	<p>Hiányos szöveg. Szókereső. Hibakereső. Mondatalkotás szavakból. Kígyószöveg.</p>	

Témakör	Irodalmi kultúra	Javasolt óraszám:23
Tanulási eredmények	<p>mondókák, rimes versek megtanulása. Rövid mesék, történetek dramatizálása, bábos megjelenítése.</p>	

Fejlesztési feladatok/Ismeretek

<p>Mondókákat, rigmusokat, rímes verseket megtanulni. Dramatikus játékokban társaival együtt játszani. A jót és a rosszat mindennapi élmények és irodalmi élmények alapján megkülönböztetni.</p> <p>Ismeretterjesztő szövegek: Család, mindennapi élet, élethelyzetek, viselkedés, emberi kapcsolatok, ünnepek, egészség, életmód, természet- és környezetvédelem, iskola</p> <p>Mondókák, Gyermekversek: Gina Ruck-Pauqué: <i>Das Haus</i>; Friedl Hofbauer: <i>Was alles in der Schultasche ist</i>; További szerzők: James Krüss, Georg Bydlinski, Josef Guggenmos, Robert Reineck, Christine Nöstlinger, Ursula Wölfel, Eleonore Zuzak, Helga Höfle, Detlev Kersten, Ilse Kleberger, Jochen Krüger, Peter Hacks, Wolfgang Menzel, Manfred Mai, Hans Manz, Franz Wittkamp.</p> <p>Mesék Szabadon választott Grimm ill. német kortárs mesék.</p> <p>Báb- és drámajátékok szövegei Szabadon választott szövegek az ünnepnapokhoz, közismereti témákhoz kapcsolódóan.</p> <p>Gyermekkönyvek Eric Carle: <i>Die kleine Raupe Nimmersatt</i></p>	
--	--

Fogalmak	Vers, rím, ritmus, mese, jelenet, szereplő.
Javasolt tevékenységek	Bábjáték, dramatizálás. Szerepjáték. Szövegillusztráció. Korosztálynak megfelelő színdarabot, musicalt megtekinteni.

Minimum követelmény

A diák:

- ismerje a mindennapi üdvözlési és búcsúzási formákat
- tudja az egyszerű közléseket, utasításokat megérteni, továbbadni, végrehajtani.
- tudja a feldolgozott témákban - üdvözlés, kérés, kívánság, búcsúzás, család, otthon, ház, lakás, iskola, napirend, étkezés, öltözködés, testünk, évszakok, az időjárás, bevásárlás,
- tudja a képekhez begyakorolt mondatokat kapcsolni, önállóan elmondani
- ismerje memoriterek, dalok, játékok szövegét, ezekben aktívan részt vegyen

2. évfolyam

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegértés	Javasolt óraszám: 33
Tanulási eredmények	<p>A hangok érthető artikulációja, helyes kiejtés. Mondatok, szövegek olvasásakor, memoriterek elmondásakor a hanglejtés, a hangsúly helyes alkalmazása. Információk kiemelése a szövegből, a közvetített információk megértése a rájuk vonatkozó kérdések alapján. Kommunikációs szituációk és szándék felismerése, nem verbális jelzések tartalmának felismerése. A szöveg értelmezése képek és más illusztrációs eszközök</p>	

	megfeleltetésével.
Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
<p>Érthető, artikulált beszéd, helyes kiejtést alkalmazásának kialakítása a mindennapi beszédben.</p> <p>Utasítások, közlések megértése, a beszédhelyzethez igazodó válaszadás.</p> <p>A beszédpartnerekhez alkalmazkodó, a beszédhelyzetnek megfelelő nyelvi magatartás kialakítása.</p> <p>Hangzó szövegek verbális és nem verbális kódjainak megértése.</p> <p>Törekvés a megértésre, a megértési hibák reflexiója, korrigálása.</p> <p>Az értő hangos és néma olvasás, a megértés szóbeli és írásbeli alkalmazása.</p> <p>Az életkornak megfelelő irodalmi és közismereti szövegeket hangosan és némán, értően olvasni.</p> <p>Párbeszédés kommunikációs helyzetekben egyetértést, elutasítást egyszerű nyelvi eszközökkel kifejezni.</p> <p>Szóban elhangzó és olvasott gyakori német és magyar fordulatokat a másik nyelven megérteni.</p>	
Fogalmak	Hangsúly, hanglejtés, ritmus, szöveg, információ, cselekmény.
Javasolt tevékenységek	<p>Különböző beszédhelyzetekben rövid párbeszédet folytatni.</p> <p>Élményeket néhány mondatban, összefüggően elmondani.</p> <p>A hallott szöveget és/vagy a kísérő szemléltető anyagokat értelmezni.</p> <p>A szöveg lényegi információit megnevezni; képekről szóban mondatokat alkotni, tanári kérdésekre reagálni.</p> <p>Kijelentő, kérdő és felszólító mondatokat helyesen képezni és hangsúlyozni.</p> <p>Képeket és szemléltető anyagokat egyszerű nyelvi kifejezőeszközökkel megnevezni.</p> <p>Lírai, elbeszélő szövegeket előadni.</p> <p>Szerepjátékot alakítani.</p>

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegek alkotása	Javasolt óraszám: 26
Tanulási eredmények	<p>A korosztálynak megfelelő kommunikáció és írástechnika.</p> <p>Esztétikus íráskép kialakítása.</p> <p>Két vagy több mondat összekapcsolásával a gondolatok kifejeztetése.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Rendezetten, a német írásmódnak megfelelően írni.</p> <p>A szöveg tárgyát, eseményeit irányított kérdések alapján, egyszerű nyelvi kifejezőeszközökkel visszaadni.</p> <p>Egyszerűbb szöveg tartalmát megadott szempontok alapján összefoglalni.</p> <p>Párbeszédés kommunikációs helyzetekben röviden, érthetően megnyilatkozni.</p> <p>A feladat megoldása során keletkezett eredményeket ismertetni.</p> <p>Véleményt formálni.</p> <p>Párbeszédés kommunikációs helyzetekben egyetértésének, valamint elutasításának hangot adni.</p>		
Fogalmak	Betű, hang, írásjegy, nagybetű, kisbetű, szó, mondat, szöveg.	
Javasolt tevékenységek	Adott témát kérdések alapján egyszerű nyelvi eszközökkel összefoglalni.	

	Egyszerű szöveget kiegészíteni. Mondatokat és rövid szövegeket lemásolni. Drámajátékban szerepet alakítani.
--	---

Témakör	A tanulási képesség fejlesztése	Javasolt óraszám: 7
Tanulási eredmények	Játékos tanulásszervezési feladatokkal tanulási stratégiák kialakítása. Az információhordozók és az információs média használata. Az információk rögzítése és rendszerezése, illetve bemutatása.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A szókinccset a tanult technikákkal (szó-vagy képkártyák, gyakorlatok, játékok használatával stb.) gyakorolni. Hallott egyszerű szövegből többszöri meghallgatás után tanári segítséggel az alapinformációkat megérteni. Szövegben az alapinformációkat megtalálni. Írott, bizonyos információkat a feladat elvárásai szerint megjelölni. Különböző szociális és munkaformákban dolgozni, a tananyagok, taneszközök és szokásos tanulássegítő eszközök használatára vonatkozó utasításokat eredményesen alkalmazni.		
Fogalmak	Információ, szókérdő, rendszer.	
Javasolt tevékenységek	Új lexikai anyaghoz szókérdőket készíteni. Ismert tartalmakat vizualizálni. Nyitott oktatási formák során megközelítőleg önállóan dolgozni. Önellenzést alkalmazni. Másokat a tanulásban, feladatmegértésben segíteni.	

Témakör	Anyanyelvi kultúra	Javasolt óraszám: 69
Tanulási eredmények	Szókinccs és ismeretek elsajátítása a tanulók mindennapjaihoz kapcsolódó témakörök alapján. A korosztálynak megfelelő tájékozottság a témakör és a résztémák kapcsán. Az ismeretek közlése mondatmodellek segítségével, a szókinccs elsajátítása és feldolgozása. Sikeres kommunikáció a különböző szituatív helyzetekben, páros és csoportos beszélgetés, a felnőttek és kortársak udvarias megszólítása. A szókinccs aktivizálása adekvát helyzetekben szemléltető eszközök segítségével.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A tanórai gyakorlatban rutinszerűnek számító kommunikációs helyzetekben részt venni és tananyagot feldolgozni. Megadott nyelvi kifejezőeszközökkel az udvariassági elvárásokat betartani. Dicséretet/jókívánságot, valamint részvétet/sajnálatot kifejezni. Mások rövid, egyszerű nyelvi közléseit követni és verbálisan vagy nonverbálisan azokra reagálni.		
<p>A. <i>Személyes életvitel:</i> A tanuló személye, rokoni kapcsolatok:</p>		

<p>Családtagok és a személyekhez kapcsolódó tevékenységek. Napirend.</p> <p><i>B. Társadalmi élet:</i> Kapcsolatfelvétel: üdvözlés, kérés, elköszönés. Mártonnap, Mikulás.</p> <p><i>C. Iskola, képzés, hivatás:</i> Iskola: helyiségek, személyzet. Tevékenységek az iskolában. Egyszerű játékok, énekek.</p> <p><i>D. Gazdaság, technika, környezet:</i> Saját lakóhely, lakás. Vásárlás: élelmiszerek. Közlekedés: járművek. Természet és környezet, évszakok, idő.</p> <p><i>E. Politika és társadalom:</i> Szabályok az osztályteremben.</p>	
Fogalmak	<p>Család, családtag, test, testápolás, hobbi, születésnap, viselkedés, élelmiszer, étkezés, ünnep, iskola, tantárgy, osztály, foglalkozás, falu, város, lakás, vásárlás, jármű, természet, szabály. Tempó, hangerő, ritmus, hangsúly, arcjáték, köszönés, megszólítás, kérés, köszönetnyilvánítás.</p>
Javasolt tevékenységek	<p>Igaz-hamis állítások megkülönböztetni. Különböző beszédhelyzetekben rövid párbeszédet folytatni. Élményeket néhány mondatban, összefüggően elmondani. A hallott szöveget és/vagy a kísérő szemléltető anyagokat értelmezni. Szókincset memóriajátékkal, dominóval gyakorolni, elmélyíteni. Ismert tartalmakat vizualizálni. Szerepjátékok.</p>

Témakör	Ismeretek a nyelvről	Javasolt óraszám: 10
Tanulási eredmények	<p>A nyelvtani ismeretek utánzásra alapuló alkalmazása a mai német nyelv normáinak megfelelően. A német irodalmi nyelv követelményeinek megfelelő kiejtés és hangsúlyozás elsajátítása. A helyesírás és központozás szabályainak alkalmazása a kommunikáció sikerességének szempontjából</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A nyelvtani kompetencia kialakítása nyelvi cselekvésen és szövegfeldolgozáson keresztül implicit módszerekkel. A nyelvi kultúra fejlesztése az ismert szó szerkezetek és mondatmodellek adekvát használatával. Egyszerű morfológiai és szintaktikai struktúrák jelentését megérteni. Gyakran használt morfológiai és szintaktikai struktúrákat képezni és alkalmazni. A tanult köznyelvi szóképzést érezhető akcentus ellenére kevés hibával kiejteni és hangsúlyozni. Ismert szavakat és rövid, illetve gyakran használt szófordulatokat helyesen leírni. A mondatvégi írásjelek jelentését felismerni.</p>		

<p>Szó- és mondattan Az írás jelrendszere. Írott kis- és nagybetűk, betűkapcsolás, szó, szó szerkezet, mondat, szöveg. Hang, betű, szótag, szó, szóelem.</p> <p><i>Szófajok:</i> Ige (főigék, jelenidő,) Főnév (nemek, egyes számú és többes számú alakok;) Melléknév (állítmányi szerepben,) Számnev, névelő (határozott, határozatlan) Névmás (személyes, kérdő, tagadó névmás) Határozószó (helyhatározó, időhatározó)</p> <p><i>Mondatfajták:</i> Kijelentő Kérdő (eldöntendő, kiegészítendő)</p> <p><i>Helyesírás, központozás:</i> Alapvető nyelvhelyességi és helyesírási szabályok, írásjelek.</p>	
Fogalmak	Szó, szófaj, mondat, ragozás, szó-és mondat hangsúly, hanglejtés, hangszín, kis és nagy kezdőbetű, pont, kérdőjel.
Javasolt tevékenységek	Hiányos szöveg. Szókereső. Hibakereső. Mondatalkotás szavakból. Kígyószöveg.

Témakör	Irodalmi kultúra	Javasolt óraszám: 25
Tanulási eredmények	Irodalmi szövegek olvasása, megértésük megalapozása, az olvasási igény felkeltése. A magyarországi német és német irodalomból vett népköltészeti alkotások olvasása, mondókák, rimes versek megtanulása. Rövid terjedelmű epikai művek és modern mesék olvasása, egyszerű összefüggések felismerése. Rövid mesék, történetek dramatizálása, bábos megjelenítése.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
Rövid terjedelmű epikai és lírai műveket tanári segédlettel olvasni, tartalmukat összefoglalni. Mondókákat, rigmusokat, rimes verseket megtanulni. Dramatikus játékokban társaival együtt játszani. A jót és a rosszat mindennapi élmények és irodalmi élmények alapján megkülönböztetni. Ismeretterjesztő szövegek: élethelyzetek, viselkedés, emberi kapcsolatok, ünnepek, egészség, természet- és környezetvédelem, iskola, kulturális élet, média. Mondókák, Gyermekversek: Gina Ruck-Pauquet: <i>Das Haus</i> ; Friedl Hofbauer: <i>Was alles in der Schultasche ist</i> ; <i>További szerzők:</i> James Krüss, Georg Bydlinski, Josef Guggenmos, Robert Reineck, Christine Nöstlinger, Ursula Wölfel, Eleonore Zuzak, Helga Höfle, Detlev Kersten, Ilse Kleberger, Jochen Krüger, Peter Hacks, Wolfgang Menzel, Manfred Mai, Hans Manz, Franz Wittkamp.		

Mesék Szabadon választott Grimm ill. német kortárs mesék.	
Báb- és drámajátékok szövegei Szabadon választott szövegek az ünnepnapokhoz, közismereti témákhoz kapcsolódóan.	
Gyermekkönyvek	
Fogalmak	Vers, rím, ritmus, mese, jelenet, szereplő.
Javasolt tevékenységek	Hiányos szövegben képekkel szavak helyettesítése. Bábjáték, dramatizálás. Szerepjáték. Szövegillusztráció. Korosztálynak megfelelő színdarabot, musicalt megtekinteni.

Minimum követelmények

A diák tud

- -érthetően, artikulálva beszélni, a szavakat helyesen kiejteni
- -biztonsággal szavakat, rövid szövegeket kiolvasni
- -közmondásokat, rövid költeményeket kívülről megtanulni
- -alapinformációkat elolvasott szövegből kiemelni
- -egyszerűen megfogalmazott információkat szóbeli beszélgetésekből kihallani
- -nyomatott betűvel írt szavakat, rövid szövegeket írott betűkkel lemásolni
- -diktálás után szavakat, rövid mondatokat leírni
- -mondatok, rövid szövegek alapján rajzolni, illusztrációkat készíteni

3–4. évfolyam

A beszédkésztség, a szóbeli szövegek megértésének, értelmezésének és alkotásának fejlesztése a nemzetiségi tanító folyamatos feladata. Ezért különösen fontos a kulturált nyelvi magatartás megalapozása, a szókincs aktivizálása szövegalkotó feladatokkal, a narráció ösztönzése, gyakoroltatása.

Az olvasástechnika eszközzé fejlesztése feltételt teremt az írott szövegek önálló megértéséhez. A szövegek értelmezésével és feldolgozásával felkészít az alapvető szövegműveletek önálló alkalmazására. Az olvasmányok sokoldalú feldolgozása lehetőséget teremt egyszerű irodalmi formákkal kapcsolatos tapasztalatok szerzésére, a német nyelv és a német nyelvterületek kulturális hagyományainak megismerésére, az olvasás megszerettetésére.

A szövegek hozzájárulnak a gazdag szókincs kialakításához, az önkifejezés igényének kielégítéséhez és képességének fejlődéséhez.

Az önálló tanulás képességének kialakítása az olvasás–szövegértés képességének fejlesztésébe ágyazva az ismeretszerző képességek intenzív fejlesztését szolgálja. Fontos a tanulási szokások és technikák tanulása, a különféle források és azok használatának, az információszerzés lehetőségeinek megismerése.

A 3–4. évfolyamon az írás–helyesírás tanításának célja az életkornak megfelelő írástechnika kialakítása, az olvashatóság, a rendezettség és a helyesség igényével.

A tapasztalati megalapozottságú, elemi szintű grammatikai ismeretek megszerzésével elkezdődik a tudatos nyelvszemlélet kialakulásának folyamata. Fejlődésnek indul az igényes, változatos és kifejező nyelvhasználatra való törekvés különféle kommunikációs helyzetekben.

A témakörök szerinti óraszámok évfolyamokra lebontva:

Themenkreise	Insgesamt	3. Klasse	4. Klasse
Verstehen	32	16	16
Gestaltung	85	42	43
Methodenkompetenz	15	8	7
Landeskunde	139	69	70
Sprachrichtigkeit	21	11	10
Literatur	48	24	24
	340	170	170

3. évfolyam

Témakör	Szöbeli és írásbeli szövegértés	Javasolt óraszám: 16
Tanulási eredmények	<p>A beszédpartnerekhez alkalmazkodó, a beszédhelyzeteknek megfelelő nyelvi magatartás. Hangzó szövegek verbális és nem verbális kódjainak megértése. Törekvés a megértésre, a megértési hibák reflexiója, korrigálása. Információk kiemelése a szövegből, a közvetített információk megértése a rájuk vonatkozó kérdések alapján. Kommunikációs szituációk és szándék felismerése, nem verbális jelzések tartalmának felismerése. A szöveg értelmezése képek és más illusztrációs eszközök megfeleltetésével.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A szöveg, illetve az azt kísérő szemléltető anyagok kombinációjának értelmezése alapján a szöveg lényegi információit megnevezni. A szöveg lényegi információit röviden összefoglalni. Olvasmányok tartalmát összefoglalni. Képekről szóban mondatokat alkotni, tanári kérdésekre reagálni. A szöveget logikai egységekre bontani, illetve a részekből szöveget alkotni. A szöveg és a kísérő szemléltető anyagok tartalmi kapcsolatát felismerni. Különböző beszédhelyzetekben rövid párbeszédet folytatni. Élményeket néhány mondatban, összefüggően elmondani. Párbeszédes kommunikációs helyzetekben egyetértést, elutasítást egyszerű nyelvi eszközökkel kifejezni. Szóban elhangzó és olvasott gyakori német és magyar fordulatokat a másik nyelven megérteni.</p>		
Fogalmak	Szöveg, információ, cselekmény, logika, lényeg.	
Javasolt tevékenységek	<p>Szöveget képpel összekötni. Szöveget illusztrálni, illusztrációt szövegesíteni. Szövegfeldolgozás tanári kérdések alapján. Párbeszédes formában a szöveg tartalmát visszaadni, véleményt mondani. Szerepjátékot alakítani.</p>	

	Lírai, elbeszélő szövegeket előadni.
--	--------------------------------------

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegek alkotása	Javasolt óraszám: 42
Tanulási eredmények	<p>A német nyelvű szóbeliség és írásbeliség normáinak megismerése.</p> <p>A korosztálynak megfelelő kommunikáció, írástechnika, esztétikus íráskép, lényegkiemelés, vázlatkészítés.</p> <p>Problémaérzékeny helyesírás.</p> <p>Saját vélemény korosztálynak megfelelő önálló kifejtése.</p> <p>Kreatív írás.</p> <p>A témának megfelelő interakció.</p> <p>Tartalmak közvetítése a kommunikációs partnernek és a célnak megfelelően.</p> <p>A német helyesírás szabályainak alkalmazása.</p> <p>Értelmező versmondás.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Tárgyakat, eseményeket egyszerű nyelvi eszközökkel leírni</p> <p>Megadott szerkezeteket és nyelvi kifejezőeszközöket használni.</p> <p>Adott témát kérdések alapján egyszerű nyelvi eszközökkel összefoglalni.</p> <p>Egyszerű szöveget kiegészíteni</p> <p>A szövegből nyert adatokat, információkat megadott forma szerint írásban és szóban összefoglalni.</p> <p>véleményt formálni.</p> <p>Párbeszédés kommunikációs helyzetekben saját véleményt mondani.</p>		
Fogalmak	Vélemény, szöveg, tartalom, képvers, tollbamondás.	
Javasolt tevékenységek	<p>A szöveg tartalmát röviden összefoglalni.</p> <p>Véleményt formálni.</p> <p>Történetet alkotni szóban és írásban.</p> <p>Egyszerű szöveget kiegészíteni.</p> <p>Szövegfeldolgozás kérdések alapján.</p> <p>Szerepjáték bábbal, kosztümben.</p> <p>Képverset írni.</p> <p>Tollbamondás különböző fajtái.</p>	

Témakör	A tanulási képesség fejlesztése	Javasolt óraszám: 8
Tanulási eredmények	<p>A tanulás szerepe és módjai.</p> <p>Egyszerű tanulási módok, stratégiák.</p> <p>Különböző típusú szövegek feldolgozása.</p> <p>Ritmus-, mozgás-és beszédgyakorlatokkal kombinált (koncentrációs) memóriagyakorlatok, szövegtanulási technikák.</p> <p>Ismerkedés különböző információhordozókkal.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Szótárfüzetet vezetni és használni.</p> <p>A szókincset önállóan, a tanult technikákkal (szó- vagy képkártyák, gyakorlatok, játékok használatával stb.) gyakorolni.</p> <p>Nyomatott médiát (pl. gyermekszótár/képes szótár használni).</p>		

<p>Hallott egyszerű szövegből többszöri meghallgatás tanári segítséggel az alapinformációkat megérteni. Szövegben az alapinformációkat megtalálni, és megadott szempont alapján rendszerezni. Írott szövegben bizonyos információkat a feladat elvárásai szerint kijelölni. Információkat egyszerű nyelvi eszközökkel kifejezni. Különböző szociális és munkaformákban dolgozni. A tananyagok, taneszközök és szokásos tanulássegítő eszközök használatára vonatkozó utasításokat eredményesen alkalmazni. A tanulók önállóságának növelése a feladatvégzésben, az információszerzésben és - felhasználásban, a szabályalkalmazásban, az önellenőrzésben.</p>	
Fogalmak	Szótár, információ, szókérttya, rendszerezés.
Javasolt tevékenységek	<p>Új lexikai anyaghoz szókérttyákat készíteni. Képes szótár készítése új szóanyaghoz. Új szókérttya feldolgozása képes szótár segítségével. Ismert tartalmakat vizualizálni. Nyitott oktatási formák során megközelítőleg önállóan dolgozni. Önellenőrzést alkalmazni. Másokat a tanulásban, feladatmegértésben segíteni.</p>

Témakör	Anyanyelvi kultúra	Javasolt óraszám: 69
Tanulási eredmények	<p>A korosztálynak megfelelő tájékozottság a témakör és a résztémák kapcsán: az ismeretek közlése mondatmodellek segítségével, a szókérttya elsajátítása és feldolgozása. Az ismeretek elsajátítása cselekvés- és jelentésközpontú. Az ismeretek nem elszigetelten jelennek meg, hanem a tanulók számára érthető társadalmi összefüggésekben. Sikeres kommunikáció a különböző szituatív helyzetekben. A szókérttya aktivizálása adekvát helyzetekben szemléltető eszköz segítségével.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Szókérttya és ismeretek elsajátítása a tanulók mindennapjaihoz kapcsolódó témakörök alapján. Páros és csoportos beszélgetés, a felnőttek és kortársak udvarias megszólítása. A tanórai gyakorlatban rutinszerűnek számító kommunikációs helyzetekben részt venni és tananyagot feldolgozni. különböző szociális és munkaformákban dolgozni, a tananyagok. megadott nyelvi kifejezőeszközökkel az udvariassági elvárásokat betartani. Mások rövid, egyszerű nyelvi közléseit követni és verbálisan vagy nonverbálisan azokra reagálni.</p> <p><i>A. Személyes életvitel:</i> A tanuló személye, rokoni kapcsolatok: Bemutatkozás, ismerkedés. Család, családtagok. Napirend.</p> <p><i>B. Társadalmi élet:</i> Családi ünnepek: születésnap, Karácsony, Húsvét. Kellékek. Tevékenységek. Élelmiszerek.</p>		

<p>Ízek.</p> <p>C. <i>Iskola, képzés, hivatás:</i> Iskola: helyiségek, személyzet. Osztályterem: berendezési tárgyak. Tantárgyak: órarend.</p> <p>D. <i>Gazdaság, technika, környezet:</i> Vásárlás. Természet és környezet, évszakok. Állatok.</p> <p>E. <i>Politika és társadalom:</i> Szabályok az osztályteremben.</p>	
Fogalmak	Család, családtag, hobbi, születésnap, viselkedés, ételkészítés, ünnep, iskola, tantárgy, osztály, foglalkozás, falu, város, lakás, vásárlás, jármű, szabály, felelősség.
Javasolt tevékenységek	Igaz-hamis állításokat megkülönböztetni. Különböző beszédhelyzetekben rövid párbeszédet folytatni. Élményeket néhány mondatban, összefüggően elmondani. A hallott szöveget és/vagy a kísérő szemléltető anyagokat értelmezni. Szókincset memóriajátékkal, dominóval gyakorolni, elmélyíteni. Ismert tartalmakat vizualizálni. Szerepjátékok.

Témakör	Ismeretek a nyelvről	Javasolt óraszám: 11
Tanulási eredmények	<p>A nyelvi tapasztalatok körének bővítése. A tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer alapozásának megindítása a szófajok körében. A nyelvi tudatosság fokozása. A megismert nyelvi eszközök, nyelvhelyességi és helyesírási szabályok alkalmazása a szóbeli és az írásbeli nyelvhasználatban.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Gyakran előforduló alaktani és mondattani szerkezeteket megfelelően használni. A felkiáltó, a felszólító és az óhajtó mondatokban a beszélő szándékának felismerése és megnevezése szövegben. Rokon értelmű szavak használata. A szófajok megnevezésének megtanulása és felismerése szöveggörnyezetben. A német nyelv standard változatában tanult szókészletet érezhető akcentus ellenére kevés hibával és hanglejtéssel kiejteni. Néhány gyakran használt kifejezést, mondókat megközelítően helyesen kiejteni és hangsúlyozni. Szósorok, mondatok írása másolással, tollbamondás után, emlékezetből és akaratlagos írással. Az elválasztás szabályainak alkalmazása egyszerű szavak írásakor. Az egyéni írás kialakítása a rendezett, tiszta és olvasható íráskép igényével. Szükség esetén az olvashatóság javítása.</p> <p><i>Szófajok:</i> Ige (főigék, időbeli segédigék, módbeli segédigék; jelenidő,→) Főnév (nemek, egyes számú és többes számú alakok; esetek: alany, tárgy,)</p>		

<p>Melléknév (állítmányi és ragozatlanul határozói szerepben) Számnév, névelő (határozott, határozatlan) Elöljárószó (helyviszonyt kifejezők) Névmás (személyes, kérdő, tagadó névmás) Kötőszó (egyenes szórenddel állók) Határozószó (helyhatározó, időhatározó) Módosító szó (tagadószó, indulatszó)</p> <p><i>Mondatfajták:</i> Kijelentő Kérdő (eldöntendő, kiegészítendő)</p> <p>Egyszerű és összetett.</p>	
Fogalmak	lokális elöljárószó, kiejtés, hangsúly, írásjelek, elválasztás, szótag.
Javasolt tevékenységek	<p>Hiányos szöveg. Szókereső. Hibakereső. Mondatalkotás szavakból. Kígyószöveg. Tollbamondás különböző fajtái. Igaz - hamis állítások. Mondattranszformációk. Multiple Choice. Memóriajáték. Dominó.</p>

Témakör	Irodalmi kultúra	Javasolt óraszám: 24
Tanulási eredmények	<p>A szövegértelmezésben való jártasság kialakítása. Német és magyarországi német népköltészeti és műköltészeti alkotások megismerése. Irodalmi ismeretek tapasztalati úton való elsajátíttatása.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A magyarországi német és a német irodalomból vett népköltészeti alkotásokat olvasni. Néhány mondókát, verset kívülről elmondani. Dramatikus játékokban társaival együtt játszani. Rövid terjedelmű epikai és lírai műveket tanári segédlettel olvasni, tartalmukat összefoglalni. Modern műfajokat: meséket, képregényeket elolvasni; tartalmukat összefoglalni. Az irodalmi szövegek lényegét megérteni, tartalmukat röviden pl. bábjátékkal összefoglalni. A jót és a rosszat mindennapi élmények és irodalmi élmények alapján megkülönböztetni. Az élményekről és olvasmányok hatásáról közösségben röviden beszélni. Választható szerzők: Jakob és Wilhelm Grimm, Josef Michaelis, Georg Bydlinski, Janosch, Christine Nöstlinger, Ursula Wölfel, Josef Guggenmos, Heinz Janisch, Korschunow Katharina Wild-Regine Metzler: <i>Hoppe, hoppe Reiter</i>; Grete und Karl Horak, James Krüss</p>		
Fogalmak	Műfaj, színdarab, meselem, szerkezet, értékrend.	
Javasolt tevékenységek	<p>Bábjáték, dramatizálás. Szerepjáték. Szövegillusztráció. Korosztálynak megfelelő színdarabot, musicalt megtekinteni.</p>	

- Élmények folyamatos, logikus megfogalmazása.
- Emberek, állatok, dolgok lényeges, jellemző tulajdonságainak megnevezése.
- Olvasmány tartalmának elmondása kérdések alapján.
- Ismert szöveg folyékony, kifejező olvasása, szövegrészek kérdések alapján történő kikeresése.
- Az alapszókészlet szavainak helyes lejegyzése.
- Rendezett, olvasható íráskép.
- Képekről mondatok alkotása, szövegrészek, mondatok képekhez csatolása, képek sorrendjének meghatározása.
- Kívánságok, kérések megfogalmazása.
- Gyakran használt szerkezetek önálló képzése.
- Az újonnan tanult szófajok és azok feladatainak ismerete.
- A főnevek egyes és többes számban, alany és tárgy esetben
- Igék jelen időben, haben és sein segédigék használata.

4. évfolyam

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegértés	Javasolt óraszám: 16
Tanulási eredmények	<p>A beszédpartnerekhez alkalmazkodó, a beszédhelyzeteknek megfelelő nyelvi magatartás.</p> <p>Hangzó szövegek verbális és nem verbális kódjainak megértése.</p> <p>Törekvés a megértésre, a megértési hibák reflexiója, korrigálása.</p> <p>Információk kiemelése a szövegből, a közvetített információk megértése a rájuk vonatkozó kérdések alapján.</p> <p>Kommunikációs szituációk és szándék felismerése, nem verbális jelzések tartalmának felismerése.</p> <p>A szöveg értelmezése képek és más illusztrációs eszközök megfeleltetésével.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>A szöveg, illetve az azt kísérő szemléltető anyagok kombinációjának értelmezése alapján a szöveg lényegi információit megnevezni.</p> <p>A szöveg lényegi információit röviden összefoglalni.</p> <p>Olvasmányok tartalmát összefoglalni.</p> <p>Képekről szóban mondatokat alkotni, tanári kérdésekre reagálni.</p> <p>A szöveget logikai egységekre bontani, illetve a részekből szöveget alkotni.</p> <p>A szöveg és a kísérő szemléltető anyagok tartalmi kapcsolatát felismerni.</p> <p>Irányított feladatok segítségével egyszerűsített ismeretterjesztő szöveget értelmezni.</p> <p>Különböző beszédhelyzetekben rövid párbeszédet folytatni.</p> <p>Élményeket néhány mondatban, összefüggően elmondani.</p> <p>Párbeszédes kommunikációs helyzetekben egyetértést, elutasítást egyszerű nyelvi eszközökkel kifejezni.</p> <p>Szóban elhangzó és olvasott gyakori német és magyar fordulatokat a másik nyelven megérteni.</p>		
Fogalmak	Szöveg, információ, cselekmény, logika, lényeg.	
Javasolt tevékenységek	Szöveget képpel összekötni. Szöveget illusztrálni, illusztrációt szövegesíteni.	

	<p>Szövegfeldolgozás tanári kérdések alapján. Párbeszédes formában a szöveg tartalmát visszaadni, véleményt mondani. Szerepjátékot alakítani. Lírai, elbeszélő szövegeket előadni.</p>
--	--

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegek alkotása	Javasolt óraszám: 43
Tanulási eredmények	<p>A német nyelvű szóbeliség és írásbeliség normáinak megismerése. A korosztálynak megfelelő kommunikáció, írástechnika, esztétikus íráskép, lényegkiemelés, vázlatkészítés. Problémaérzékeny helyesírás. Saját vélemény korosztálynak megfelelő önálló kifejtése. Kreatív írás. A témának megfelelő interakció. Tartalmak közvetítése a kommunikációs partnernek és a célnak megfelelően. A német helyesírás szabályainak alkalmazása. Értelmező versmondás.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Tárgyakat, eseményeket egyszerű nyelvi eszközökkel leírni Meadott szerkezeteket és nyelvi kifejezőeszközöket használni. Adott témát kérdések alapján egyszerű nyelvi eszközökkel összefoglalni. Egyszerű szöveget kiegészíteni A szövegből nyert adatokat, információkat megadott forma szerint írásban és szóban összefoglalni. véleményt formálni. Párbeszédes kommunikációs helyzetekben saját véleményt mondani.</p>		
Fogalmak	Vélemény, szöveg, tartalom, képvers, tollbamondás.	
Javasolt tevékenységek	<p>A szöveg tartalmát röviden összefoglalni. Véleményt formálni. Történetet alkotni szóban és írásban. Egyszerű szöveget kiegészíteni. Szövegfeldolgozás kérdések alapján. Szerepjáték bábbal, kosztümben. Képverset írni. Tollbamondás különböző fajtái.</p>	

Témakör	A tanulási képesség fejlesztése	Javasolt óraszám: 7
Tanulási eredmények	<p>A tanulás szerepe és módjai. Egyszerű tanulási módok, stratégiák. Különböző típusú szövegek feldolgozása. Ritmus-, mozgás-és beszédgyakorlatokkal kombinált (koncentrációs) memóriagyakorlatok, szövegtanulási technikák. Ismerkedés különböző információhordozókkal.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		

<p>Szótárfüzetet vezetni és használni. A szókincset önállóan, a tanult technikákkal (szó- vagy képkártyák, gyakorlatok, játékok használatával stb.) gyakorolni. Nyomtatott médiát (pl. gyermekszótár/képes szótár használni. Hallott egyszerű szövegből többszöri meghallgatás tanári segítséggel az alapinformációkat megérteni. Szövegben az alapinformációkat megtalálni, és megadott szempont alapján rendszerezni. Írott szövegben bizonyos információkat a feladat elvárásai szerint kijelölni. Információkat egyszerű nyelvi eszközökkel kifejezni. Különböző szociális és munkaformákban dolgozni. A tananyagok, taneszközök és szokásos tanulássegítő eszközök használatára vonatkozó utasításokat eredményesen alkalmazni. A tanulók önállóságának növelése a feladatvégzésben, az információszerzésben és - felhasználásban, a szabályalkalmazásban, az önellenőrzésben.</p>	
Fogalmak	Szótár, információ, szókértá, rendszerezés.
Javasolt tevékenységek	<p>Új lexikai anyaghoz szókértákat készíteni. Képes szótár készítése új szóanyaghoz. Új szókért feldolgozása képes szótár segítségével. Ismert tartalmakat vizualizálni. Nyitott oktatási formák során megközelítőleg önállóan dolgozni. Önellenőrzést alkalmazni. Másokat a tanulásban, feladatmegértésben segíteni.</p>

Témakör	Anyanyelvi kultúra	Javasolt óraszám: 70
Tanulási eredmények	<p>A korosztálynak megfelelő tájékozottság a témakör és a résztémák kapcsán: az ismeretek közlése mondatmodellek segítségével, a szókért elsajátítása és feldolgozása. Az ismeretek elsajátítása cselekvés- és jelentésközpontú. Az ismeretek nem elszigetelten jelennek meg, hanem a tanulók számára érthető társadalmi összefüggésekben. Sikeres kommunikáció a különböző szituatív helyzetekben. A szókért aktivizálása adekvát helyzetekben szemléltető eszközök segítségével.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Szókért és ismeretek elsajátítása a tanulók mindennapjaihoz kapcsolódó témakörök alapján. Páros és csoportos beszélgetés, a felnőttek és kortársak udvarias megszólítása. A tanórai gyakorlatban rutinszerűnek számító kommunikációs helyzetekben részt venni és tananyagot feldolgozni. különböző szociális és munkaformákban dolgozni, a tananyagok. megadott nyelvi kifejezőeszközökkel az udvariassági elvárásokat betartani. Mások rövid, egyszerű nyelvi közléseit követni és verbálisan vagy nonverbálisan azokra reagálni. <i>F. Személyes életvitel:</i> A tanuló személye, rokoni kapcsolatok:</p>		

<p>Bemutatkozás, ismerkedés. Család, családtagok. Napirend. Test és testápolás, higiénia. Ruházat, öltözködés.</p> <p><i>G. Társadalmi élet:</i> Családi ünnepek: születésnap, Karácsony, Húsvét. Kellékek. Tevékenységek. Étkezés. Élelmiszerek. Ételek hozzávalói, elkészítése. Ízek. Viselkedés étkezés közben.</p> <p><i>H. Iskola, képzés, hivatás:</i> Iskola: helyiségek, személyzet. Osztályterem: berendezési tárgyak.</p> <p><i>I. Gazdaság, technika, környezet:</i> Saját lakóhely, lakás. Vásárlás. Járművek, közlekedés. Természet és környezet, évszakok.</p> <p><i>J. Politika és társadalom:</i> Szabályok az osztályteremben.</p>	
Fogalmak	Család, családtag, test, testápolás, hobbi, születésnap, viselkedés, ételkészítés, étkezés, ünnep, iskola, osztály, foglalkozás, falu, város, lakás, vásárlás, jármű, szabály, felelősség.
Javasolt tevékenységek	Igaz-hamis állításokat megkülönböztetni. Különböző beszédhelyzetekben rövid párbeszédet folytatni. Élményeket néhány mondatban, összefüggően elmondani. A hallott szöveget és/vagy a kísérő szemléltető anyagokat értelmezni. Szókincset memóriajátékkal, dominóval gyakorolni, elmélyíteni. Ismert tartalmakat vizualizálni. Szerepjátékok.

Témakör	Ismeretek a nyelvről	Javasolt óraszám: 10
Tanulási eredmények	A nyelvi tapasztalatok körének bővítése. A tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer alapozásának megindítása a szófajok körében. A nyelvi tudatosság fokozása. A megismert nyelvi eszközök, nyelvhelyességi és helyesírási szabályok alkalmazása a szóbeli és az írásbeli nyelvhasználatban.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
Gyakran előforduló alaktani és mondattani szerkezeteket megfelelően használni. A felkiáltó, a felszólító és az óhajtó mondatokban a beszélő szándékának felismerése és megnevezése szövegben. Rokon értelmű szavak használata.		

A szófajok megnevezésének megtanulása és felismerése szövegkörnyezetben.
 Különböző időben végbemenő cselekvések, történések megkülönböztetése.
 Az igeidők (jelen és múlt idő) helyes használata beszédben és írásban.
 A német nyelv standard változatában tanult szókészletet érezhető akcentus ellenére kevés hibával és hangletjtéssel kiejteni.
 Néhány gyakran használt kifejezést, mondókat megközelítően helyesen kiejteni és hangsúlyozni.
 Szósortok, mondatok írása másolással, tollbamondás után, emlékezetből és akaratlagos írással.
 Az elválasztás szabályainak alkalmazása egyszerű szavak írásakor.
 Az egyéni írás kialakítása a rendezett, tiszta és olvasható íráskép igényével. Szükség esetén az olvashatóság javítása.

Szófajok:

- Ige (főigék, időbeli segédigék, módbeli segédigék; jelenidő, befejezett múlt)
- Főnév (nemek, egyes számú és többes számú alakok; esetek: alany, tárgy, részes)
- Melléknév (állítmányi és ragozatlanul határozói szerepben, fokozás)
- Számnév, névelő (határozott, határozatlan)
- Elöljárószó (helyviszonyt kifejezők)
- Névmás (személyes, kérdő, tagadó névmás)
- Kötőszó (egyes szórenddel állók)
- Határozószó (helyhatározó, időhatározó)
- Módosító szó (tagadószó, indulatszó)

Mondatfajták:

- Kijelentő
- Kérdő (eldöntendő, kiegészítendő)
- Felszólító

Egyszerű és összetett.

Fogalmak	Múlt idő, melléknévfokozás, lokális elöljárószó, kiejtés, hangsúly, írásjelek, elválasztás, szótag.
Javasolt tevékenységek	Hiányos szöveg. Szókereső. Hibakereső. Mondatalkotás szavakból. Kígyószöveg. Tollbamondás különböző fajtái. Igaz - hamis állítások. Mondattranszformációk. Multiple Choice. Memóriajáték. Dominó.

Témakör	Irodalmi kultúra	Javasolt óraszám: 24
Tanulási eredmények	A szövegértelmezésben való jártasság kialakítása. Német és magyarországi német népköltészeti és műköltészeti alkotások megismerése. Irodalmi ismeretek tapasztalati úton való elsajátíttatása.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A magyarországi német és a német irodalomból vett népköltészeti alkotásokat olvasni. Néhány mondókat, verset kívülről elmondani.		

Dramatikus játékokban társaival együtt játszani.
 Rövid terjedelmű epikai és lírai műveket tanári segédlettel olvasni, tartalmukat összefoglalni.
 Modern műfajokat: meséket, képregényeket elolvasni; tartalmukat összefoglalni.
 Az irodalmi szövegek lényegét megérteni, tartalmukat röviden pl. bábjátékkal összefoglalni.
 A jót és a rosszat mindennapi élmények és irodalmi élmények alapján megkülönböztetni.
 Az élményekről és olvasmányok hatásáról közösségben röviden beszélni.
 Választható szerzők: Jakob és Wilhelm Grimm, Josef Michaelis, Georg Bydlinski, Janosch, Christine Nöstlinger, Ursula Wölfel, Josef Guggenmos, Heinz Janisch, Korschunow
 Katharina Wild-Regine Metzler: *Hoppe, hoppe Reiter*; Grete und Karl Horak, James Krüss

Fogalmak	Műfaj, színdarab, meseelem, szerkezet, értékrend.
Javasolt tevékenységek	Bábjáték, dramatizálás. Szerepjáték. Szövegillusztráció. Korosztálynak megfelelő színdarabot, musicalt megtekinteni.

Minimumkövetelmények

- Hangzó szövegek verbális és nem verbális kódjainak megértése.
- Törekvés a megértésre, a megértési hibák reflexiója, korrigálása.
- Néhány mondókát, verset kívülről elmondani.
- A szöveg lényegi információit röviden összefoglalni magyar nyelven.
- Párbeszédes kommunikációs helyzetekben egyetértést, elutasítást egyszerű nyelvi eszközökkel kifejezni.
- Szóban elhangzó és olvasott gyakori német és magyar fordulatokat a másik nyelven megérteni.
- Néhány gyakran használt kifejezést, mondókát megközelítően helyesen kiejteni és hangsúlyozni.
- Szósorok, mondatok írása másolással, tollbamondás után, emlékezetből és akaratlagos írással.
- Az elválasztás szabályainak alkalmazása egyszerű szavak írásakor.
- Az egyéni írás kialakítása a rendezett, tiszta és olvasható íráskép igényével. Szükség esetén az olvashatóság javítása.